

Rastúca byrokracia a čudná rodová rovnosť. Ženy na Slovensku – úradnícka elita progresívneho štátneho molocha?

Branislav Michalka

20. mája 2023 ✦ Spoločnosť ✦ Komentár

Súdruhovia, už skončila tá perestrojka?

Pri pohľade na prebujnenú štátnu administratívu na Slovensku stojíme pred dvoma záhadami. Prvou je priama úmera medzi súvislou, viac ako sedemdesiatročnou rétorikou, ktorou sa na jednej strane tak komunistický, ako aj ľavicovo liberálny režim po roku 1989 neustále verbálne domáhali zníženia byrokratického aparátu, a na druhej strane neustálym zvyšovaním počtu štátnych zamestnancov. Čím viac obidva režimy sľubovali neúprosný boj s byrokratickými obštrukciami, racionalizáciu štátnej a verejnej správy, tým rýchlejšie a radostnejšie bujnela štátna správa a utešene narastal počet štátnych zamestnancov.

Ilustračný obrázok, zdroj: pixabay.com

Pamätníci si zaiste spomenú na obligátne „satirické“ príspevky v komunistickom humoristickom časopise Roháč (ktorého šéfredaktorom bol mimochodom otec dnešného bojovníka za liberálnu demokraciu Andreja Bána), kde bol neustále predmetom kritiky neúprosný byrokrat s glotovými rukávmi, ako vládne magickou pečiatkou nad osudmi poctivých budovateľov socializmu.

A práve tak aj v elaborátoch a sťažnostiach demokratických disidentov, sa administratívna mašinéria a narastajúca veľkosť byrokratického aparátu považovala za zlo, ktoré však bude odstránené hneď ako padne nedemokratický režim a nastanú krásne časy slobody. Tupí a premnožení komunistickí byrokrati mali byť v očakávaniach kaviarenských disidentov nahradení usmievavými a vlúdnyimi demokratickými služobníkmi národa.

Napriek všetkým očakávaniam a sľubom z nežných tribún, nám však počet štátnych zamestnancov utešene narastá. A to zrejme tak utešene, že dopátrať sa k nejakým dátam na internete, ktoré by umožňovali porovnanie počtu štátnych zamestnancov počas socializmu, či nebodaj ešte v skorších obdobiach, je práca rovnako namáhavá ako hľadanie prameňa živej vody v rozprávkach Pavla Dobšinského. Je teda zrejme čo skrývať, pred všadeprítomnými konšpirátormi a dezinformátormi.

Najstaršie overiteľné dáta z internetu sa týkajú roku 2001, v ktorom bol počet štátnych zamestnancov 412 505. V roku 2017 to bolo už 413 443, v roku 2018 – 416 245, v roku 2019 – 426 123 a v roku 2020 bolo dosiahnuté číslo 427 222. Čiže, kontinuálny a utešený nárast. Z kontinuity môžeme usudzovať na stálosť nárastu a na nižšie čísla smerom do minulosti.

Niektorí by mohli namietnuť, že veľké množstvo z tohto počtu tvoria lekári, policajti, zdravotné sestry, učiteľia, skrátka profesie, ktoré sú pre chod štátu nanajvýš dôležité. Avšak tie boli dôležité aj v minulosti a napriek tomu, že počet obyvateľov Slovenska za posledných 30 rokov nevzrástol nejakým radikálnym spôsobom, počet štátnych zamestnancov sa podľa odhadov oproti bývalému režimu zdvojnásobil.

To všetko na pozadí prebiehajúcej technologickej a informačnej revolúcie, na základe ktorej nám naši vládcovia sľubovali redukciiu štátneho aparátu a počtu štátnych zamestnancov. Navyše, a to je dôležité, počujeme neustále náreky, že zdravotníctvu a školstvu chýbajú pracovné kádre, z čoho logicky plynie, že kým učiteľiek a zdravotných sestier je nedostatok (podľa oficiálnych tvrdení), iných druhov štátnych zamestnancov musí byť nadbytok. Niečo skrátka narásť muselo, keďže máme omnoho viac štátnych zamestnancov ako predtým, ale učiteľia so zdravotnými sestrami to evidentne nie sú.

Rovnosť alebo feminizácia?

Druhá záhada týkajúca sa štátneho aparátu je však ešte zaujímavejšia a pikantnejšia. Týka sa totiž údajnej, a neustále zdôrazňovanej, rodovej nerovnosti medzi mužskou a ženskou populáciou. V materiáloch samotnej štátnej správy sa však nachádzajú údaje, ktoré prinášajú diametrálne odlišný obraz tejto „diskriminácie“. V elektronickej publikácii s názvom *Správa o stave a vývoji štátnej správy za rok 2021* sa dá dopracovať k pozoruhodným štatistickým tabuľkám. Vid':

https://radaprestatnuzbu.vlada.gov.sk/data/files/8118_sprava-o-stave-a-vyvoji-ss-2021.pdf?csrt=11977257957501709817

Prvá sa nachádza v kapitole s názvom *Štruktúra štátnych zamestnancov podľa pohlavia* a nesie názov *Rodová štruktúra zamestnancov*. Odhliadnuc od toho, že táto štatistika neinkluzívne a priam trestuhodne pozná len dve pohlavia, pričom úplne ignoruje zostávajúcich cca 80 pohlaví, prináša tabuľka pozoruhodné zistenie – priamo v štátnom byrokratickom aparáte (nejde teda o všetkých štátnych zamestnancov, ale o skutočné prevodové páky štátnej moci) tvoria ženy drvivú väčšinu zamestnancov. V roku 2020 to bolo 25 732 žien oproti 8 299 mužom a v roku 2021 to bolo 25 815 žien oproti 8 349 mužom. Pričom obe kategórie, ako si čtení čitatelia zaiste všimli, dosiahli v priebehu jedného roka opäť utešený nárast.

Samozrejme, niektorí by mohli namietnuť, že tieto ženy plnia v aparáte len podradné úlohy, varia kávičku bez možnosti čokoľvek mocensky ovplyvniť. Avšak otvorenosť ďalšej štatistickej tabuľky s názvom *Obsadenosť služobných úradov podľa pohlavia*, nás privádza do úplne iného sveta. Z nej sa napríklad dozvedáme, že osoby ženského pohlavia v roku 2021 tvorili:

na ministerstvách a úrade vlády – 69 %

ostatné ústredné orgány štátnej správy – 71 %

okresné a krajské sudy – 87 %

krajské prokuratúry – 95 % (!)

orgány SŠ s celoštátnou pôsobnosťou – 80 %

orgány s osobitným postavením – 74 %

regionálne úrady verejného zdravotníctva – 92 %.

Tak, a diskriminácia je potvrdená. Lenže to nebude zrejme diskriminácia žien.

Je však možné, že platy v týchto odvetviach sú natolko nízke, že tie funkcie chcú zastávať len ženy. Nakoniec, na tých ministerstvách a prokuratúrach to zrejme nebude až také ružové. Tá žobračenka, ktorú tam dostávajú, zrejme častokrát nestačí ani na poriadnu párty či dovolenku. No a potom sa rôzni dezoláti rozčuľujú, že napríklad v Dubaji sa načierno hoduje za peniaze daňových poplatníkov. Ale ruku na srdce, kde majú tie usilovné štátne včeličky tie peniaze brať? Veď drvivú väčšinu týchto novodobých otrokov tvorí na Slovensku práve tá časť populácie, ktorá preda dostáva nižšie mzdy a na ministerstvách a krajských úradoch to zrejme nebude inak.

Avšak v denníku Pravda z roku 2019 sa v článku s názvom *Rastú platy aj počet štátnych zamestnancov* píše: „*Ludia pracujúci pre štát tento aj budúci rok zažijú slušný, desaťpercentný rast platov.*“ Žeby hoax? Alebo žeby sa to týkalo len zdravotných sestier a učiteliek?

Úradníkov zrejme bude treba ešte viac

No a práce nám pribúda. Európske „štruktúry“ nás zásobujú stále novými a stále podnetnejšími smernicami a legislatívnymi opatreniami, tie treba spracovať a zapracovať, treba šíriť pokrokovú osvetu v boji s dezinformátormi a konšpirátormi, a to všetko si vyžaduje nové a nové kádre.

Niet sa preto čo čudovať, že v publikácii sa nakoniec dopracujeme k zisteniu o tzv. neobsadenosti, čiže nedostatočnom množstve štátnych úradníkov, vzhľadom na tú šírku a výšku, hĺbku a dĺžku ich úloh v boji za pokrokovú Európu.

Dozvedáme sa, že „*v roku 2021 sú neobsadené štátnozamestnanecké miesta na úrovni 6,5 %, čo predstavuje 2 348 štátnozamestnaneckých miest, a teda aj malý nárast oproti minulému roku. V súčasnej dobe je nevyhnutné začať realizovať cielenú a riadenú politiku ľudských zdrojov v štátnej službe, a to aj popularizáciou práce v štátnej službe. Z hľadiska dlhodobého vývoja sa môže javiť ako veľký problém na prilákanie odborníkov na určité pozície do štátnej správy (napr. chemikov, zdravotníkov, právnikov).*“

Znamená to, že napriek neustálemu nárastu počtu štátnych zamestnancov štátne orgány neprilákali odborníkov? A koho teda prilákali, keď je evidentné, že niekoho preda len prilákali? Alebo žeby nemali dostatočne vysoké odborné vzdelanie ohľadom LGBT+ komunity, ekologicko-klimatických aktivít, boja proti dezinformátorom? Či dokonca je ešte stále málo rodovej rovnosti voči ženám?

V každom prípade, nech už je to akokoľvek, môžeme konštatovať, že sny bojovníkov proti byrokracii, prednovembrových aj ponovembrových, sa skončili podobne ako všetky ostatné sny: prebudením sa (v tom lepšom prípade) s čudnou pachúťou v ústach a s potrebou navštíviť sociálne zariadenie. Inak to však ani nemohlo skončiť. Bojovať totiž proti niečomu tak, že zároveň podporujeme prameň a zdroj toho, čo chceme poraziť, to je evidentne kontraproduktívne.

No a byrokracia a prebujnený štátny aparát sú v Európe dieťkami revolúcie, demokracie, liberalizmu, industrializmu, masovej výroby, zvyšovania moci štátu na úkor Cirkvi, parlamentarizmu, následne povinnej školskej dochádzky, povinného dôchodkového poistenia, povinného zdravotného poistenia atď. Nedá sa preto potlačiť, kým budeme žiť v modernom systéme. Dá sa pred ňou len utekať alebo viesť s ňou drobnú partizánsku vojnu, v ktorej sú Slováci nakoniec majstrami. A to až takými, že niekedy je ťažké rozoznať úradníka od antibyrokratického partizána.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/rastuca-byrokracia-a-cudna-rodova-rovnost-zeny-na-slovensku-uradnicka-elita-progresivneho-statneho-molocha/>